

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ»**

Галузь знань	А «Освіта»
Спеціальність	А1 «Освітні науки»
Освітня програма	Педагогіка вищої школи
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Компонент освітньо-професійної програми	обов'язковий
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Заочна
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	3 / 90
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 6 год.
	Практичні – 6 год.
	Самостійна робота – 78 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Викладач	Кивлюк Ольга Петрівна, доктор філософських наук, професор
Контактна інформація викладача	o.p.kyvliuk@gmail.com +380(67)-244-83-53
Сторінка курсу на платформі Teams	Доступ надається в індивідуальному порядку

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів освіти ґрунтовне розуміння філософських засад освіти як складного соціокультурного феномену, сприяти розвитку критичного мислення, здатності до рефлексії та інтерпретації освітніх процесів і явищ у межах сучасної освітньої парадигми та в контексті глобальних цивілізаційних змін. Провідним акцентом є усвідомлення ролі філософського знання у трансформації змісту, цілей та цінностей освіти в сучасному суспільстві.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- сформувати теоретичне підґрунтя для розуміння філософських концепцій освіти, їх історичної еволюції та сучасних інтерпретацій;
- розвинути здатність до критичного осмислення освітніх процесів крізь призму філософських підходів та теорій;
- розвинути навички аналізу, інтерпретації та порівняння різних філософських моделей освіти;
- сприяти усвідомленню педагогом своєї місії в контексті етичних, соціальних та культурних викликів сучасного світу;
- стимулювати здатність до самостійного пошуку, оброблення та аналізу філософсько-педагогічної інформації з різних джерел.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати**:

- фундаментальні філософські категорії та концепти, що лежать в основі освіти;
- основні історико-філософські традиції та сучасні напрями філософії освіти;
- філософські підходи до розуміння особистості, пізнання, розвитку та виховання;
- новітні концепції розвитку освіти і педагогіки, їх методологічні підходи.

уміти:

- здійснювати критичний аналіз філософських ідей щодо освіти, трансформуючи їх у контексті сучасних освітніх реалій;
 - формулювати та обґрунтовувати власні позиції стосовно філософських проблем освіти;
 - інтегрувати філософські знання у розробку інноваційних освітніх стратегій;
 - ефективно здійснювати пошук, аналіз і систематизацію філософсько-педагогічної інформації з наукових джерел;
- створювати сприятливе освітнє середовище на основі філософських засад гуманізму, відкритості, толерантності та критичного мислення.

Набуття компетентностей

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

Програмні результати навчання (РН):

РН1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.

РН6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.

РН7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.

РН9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Філософія освіти в системі наукового знання

Тема 2. Еволюція філософії освіти: історичні парадигми та ідеї

Тема 3. Освітні ідеї основних напрямів філософії

Тема 4. Сучасні філософські теорії освіти: аналіз основних концепцій та їх вплив на освітню практику

Тема 5. Феномен цифрової освіти XXI століття

Тема 6. Філософські засади гуманістичної освіти

Тема 7. Освіта як простір цінностей, політики та відповідальності

Тема 8. Актуальні освітні тренди XXI століття: глобальні виклики, інноваційні моделі та філософсько-педагогічні орієнтири

Тема 9. Сучасні тенденції у філософії освіти в контексті планетарних викликів

Тема 10. Філософське осмислення проблематики сучасної освіти в Україні: виклики, цінності, перспективи

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Андрущенко В., Кивлюк О., Скубашевська О. Інформаційний вимір сучасної освіти. К.: «МП ЛЕСЯ», 2017. 596 с.
2. Базалук О.О., Юхименко Н.Ф. Філософія освіти: Навчально-методичний посібник. Київ, 2010. 164с.
3. Кивлюк О., Воронкова В., Нікітенко В. Інтеграція віртуальної реальності та освіти в контексті креативності та сучасних тенденцій цифрового розвитку / Creative approaches in modern scientific and practical activities : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. С.47-64. DOI: 10.51587/9798-9866-95990-2023-013
4. Кивлюк О., Воронкова В., Нікітенко В. Цифрова освіта у добу штучного інтелекту: філософські аспекти суспільних змін. *Theoretical and practical research in 2024: collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2024. С.127-137. DOI: 10.51587/9798-9917-51902-2025-021.*
5. Кивлюк О., Нікітенко В., Воронкова В., Олексенко Р., Сухенко В. Філософська рефлексія штучного інтелекту та його вплив на розвиток суспільства, людини, освіти. *HUMANITIES STUDIES* : збірник наукових праць / гол. ред. В. Г. Воронкова. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Випуск 19 (96). С.67-77.
6. Кивлюк О.П. Єдність освіти та науки в контексті процесу гуманізації: шляхи інновацій. *Процеси гуманізації та гуманітаризації освіти* : колективна монографія / А.В. Сакун, О.П. Кивлюк, М.О. Нестерова та ін. Київ : КНУТД, 2020. С. 129 – 143. (176 с.)
7. Кивлюк О.П. Інформаційна педагогіка: філософія, теорія, практика:[монографія]. К.: УАН ВІР, 2011. 336 с.
8. Кивлюк О.П. Креативна освіта в контексті віртуалізації освітнього простору. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. Київ: Видавничий центр КНУКіМ, 2022. Том 5. №2. С.293-300.
9. Кивлюк О.П. Людина 2.0: філософські абрисы транс- та пост гуманістичних концепцій. *Освітній дискурс* : збірник наукових праць / Гол.ред. О.П. Кивлюк. Київ : ТОВ «НІА «НТІ», 2025. Випуск 53 (3-4). С. 29- 35. [https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.53\(3-4\)-4](https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.53(3-4)-4).
10. Кивлюк О.П., Мордоус І.О. Забезпечення якості вищої освіти в контексті теорії інституціоналізму. *Освітній дискурс* : збірник наукових праць / Гол.ред. О.П. Кивлюк. Київ : ТОВ«НІА «НТІ», 2020. Випуск 22 (4). С. 89-103.
11. Кивлюк О.П., Нікстенко В.О., Олексенко Р.І. Формування цінностей цифрової освіти і цифрової людини у діджиталізованому суспільстві. *HUMANITIES STUDIES* : збірник наукових праць / гол. ред. В. Г. Воронкова. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2022. В. 10 (87). С. 53-63. (158 с.).
12. Клепко С.Ф. Філософія освіти в європейському контексті. Полтава: ПОППО, 2006. 328 с.

13. Нікітенко В., Воронкова В., Кивлюк О. Цифровий гуманізм як нова парадигма розвитку сучасних гуманітарних наук. *HUMANITIES STUDIES* : збірник наукових праць / гол. ред. В. Г. Воронкова. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Випуск 22 (99). С.81-90.

14. Філософія освіти : Навчальний посібник. 2-ге видання / за наук. ред. академіка В. П. Андрущенко [та ін.]. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. 348 с.

15. Філософія освіти: Навчальний посібник / за заг.ред. В.Андрущенко, І. Передборської. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. 329 с.

Допоміжні

1. Горошкова Л.А. Освіта для сталого розвитку: теорія, методологія, практика. Київ: БІНПО, 2022. 102 с.

2. Зязюн І. А. Сучасна освіта у контексті гуманістичної філософії. *Діалог культур : Україна у світовому контексті : філософія освіти* : зб. наук. пр. Львів : Світ, 1999. Вип. 4. С. 5–12.

3. Калініна Л. Ідеї екзистенціалізму в управлінні закладом освіти. *Освіта і управління*. 2002. № 2. С. 79.

4. Кивлюк О.П. Неформальна освіта в концепції lifelong learning. *Освітній дискурс* : збірник наукових праць / Гол.ред. О.П. Кивлюк. Київ : «Видавництво «Гілея», 2017. Випуск 1. С.22–34.

5. Кивлюк О.П., Воронкова В.Г. Людина у освітньому просторі SMART-СУСПІЛЬСТВА. *Міждисциплінарні дослідження складних систем* : [збірник наукових праць]. 2017. Номер 10-11. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова. С. 89-96.

6. Кивлюк О.П., Воронкова В.Г. Формування нової концепції інноваційної освіти в умовах глобалізації. *Освітній дискурс* : збірник наукових праць / Гол.ред. О.П. Кивлюк. Київ : «Видавництво «Гілея», 2017. Випуск 2. № 2 (Серія : філософські науки). С. 65-78.

7. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. Київ : Педагогічна думка, 2009. 520 с.

8. Кузьменко Г.В. Від STEM- до STEAM-освіти: ключові аспекти на прикладі ініціатив уряду США. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. № 4 (79) / IV квартал / 2020. С.18-24.

9. Свідло М. С. Філософія освіти як синтез філософії та педагогіки / М. С. Свідло, І. І. Сторожик. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка* : збірник наукових праць. 2007. № 2(20). Ч. 2. С. 11–15.

10. Теорія і практика індивідуалізації навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти / [авт. кол.: О. М. Топузов, О. В. Малихін, Н. О. Арістова, С. В. Алексєєва, Р. А. Попов, О.В. Барановська, Л. В. Шелестова]; за наук. ред. д. пед. н., проф. О. В. Малихіна. [Електронне видання]. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 1099 с.

11. Філософія освіти : хрестоматія : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / уклад.: В.О. Огнев'юк, О.М. Кузьменко. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. 508 с.

12. Черепанова С. Філософія освіти: до питання концептуалізації. *Філософія освіти*. 2021. 27 (2). С. 116-137.
13. Brinkmann M., Friesen N. Phenomenology and Education. *Encyclopedia of Educational Philosophy and Theory*. Singapore : Springer, 2016.
14. Dewey J. Democracy and Education : an Introduction to the Philosophy of Education. New York : Macmillan, 1916.
15. Edwards R., Usher R. Postmodernism and Education. London : Routledge, 2002.
16. Fernando R. A. N. Philosophy of Life and its Relation with Philosophy of Education: An Existentialists Approach. 7th International Conference on Education, Humanities and Social Sciences Studies (EHSSS-17). Pattaya, 2–3 May 2017.
17. Kyvliuk O., Svyrydenko D. Academic mobility as “brain drain” phenomenon of modern higher education // *Studia Warminskie – Olsztyn: Wydawnictwo UWM* , 2017. 54. P. 361-372. [<http://wydawnictwo.uwm.edu.pl> <http://www.studiawarminskie.uwm.edu.pl/numery-studiow-warmi-skich/>].
18. Portelli J. P. Analytic Philosophy of Education. *Interchange*. 1987. – Vol. 18, № 3.
19. STEM-освіта: сучасні підходи та перспективи впровадження: бібліогр. покажч. (2017–2022 рр.) / уклад.: В. П. Балюк, Н. Н. Кузьміна, С. В. Спірякова (відп. за вип.), О. В. Токміленко ; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Бібліотека імені М. А. Жовтобрюха. Полтава, 2023. 22 с.
20. UNESCO. Education for Sustainable Development: A Roadmap. Paris : UNESCO, 2020.

Інформаційні ресурси

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://dnpb.gov.ua>
2. Закон України «Про вищу освіту»: [Електронний ресурс]. URL: <https://surli.cc/smnsnt>
3. Закон України «Про освіту»: [Електронний ресурс]. URL: <https://surl.lt/fqvujz>
4. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: www.mon.gov.ua
5. Навчально-інформаційний портал БІНПО: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://binpo.com.ua>